Programmabegroting 2027-2030, Gemeente Terschelling

Vragen VVD-fractie

In het **algemeen** geldt m.b.t (gemeentelijke) begrotingen en ook jaarrekeningen het volgende:

Het Overzicht van Baten en Lasten (De 'Resultatenrekening')

Als samenvatting bevat de begroting één centraal financieel overzicht dat sterk lijkt op een winst-en-verliesrekening bij bedrijven. Dit overzicht is als volgt opgebouwd:

Post	Toelichting
Totale Lasten	Alle verwachte kosten per programma (bijv. personeel, subsidies, onderhoud).
Totale Baten	Alle verwachte inkomsten per programma (bijv. de algemene uitkering uit het Gemeentefonds, lokale belastingen zoals OZB, en legies).
Saldo van baten en lasten	Het operationele resultaat (Baten minus Lasten).
Mutaties reserves	Toevoegingen aan of onttrekkingen uit de gemeentelijke spaarpotten (reserves) om incidentele gaten op te vangen of overschotten weg te zetten.
Sluitend saldo	Het uiteindelijke resultaat onder de streep na verwerking van de reserves. Dit moet bij voorkeur op nul of positief uitkomen.

En deze wijze van verslaglegging is ook in onze gemeente altijd gevolgd, echter in de huidige programmabegroting 2027-2030 wordt op eens een ander stramien gebruikt, waar je op blz. 7 achter komt: dan zie je dat als het ware een baten-lasten overzicht wordt samengevoegd in een tabel Netto lasten per programma en waarin baten als een negatief bedrag in een lastenoverzicht worden geplaatst. Deze wijze van verslaglegging is o.i. nieuw en wordt ook niet in een leeswijzer aangekondigd. Je wordt er wel op geattendeerd maar dat is pas op blz. 17 en 20, waar staat dat als de gemeente inkomsten ontvangt deze inkomsten als minbedrag worden aangeduid.

Vraag: waarom deze gewijzigde verslaglegging? Is deze verslaglegging door **Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV)**. Zo ja hebben wij dit advies dan gemist?

Specifieke vragen.

Vragen in het groen zijn technische vragen
Vragen in het rood zijn politieke vragen, voor de raadscommissie.

Vraag 1 blz. 7

Tabel: wanneer de getallen in een spreadsheet worden gezet, inclusief de minnen geeft dit het volgende resultaat:

Netto lasten per programma

		2027	2028	2029	2030
1	Bestuur en veiligheid	3255	3285	3285	3285
2	Economie en toerisme	-7095	-7309	-7464	-7621
3	Onderwijs, sport en cultuur	1943	1954	1954	1954
4	Sociaal Domein	3511	3576	3576	3576
5	Wonen en bouwen	-477	-535	-657	-726
6	Fysieke leefomgeving	6048	6425	6524	6905
7	Bedrijfsvoering	-8043	-7548	-5106	-7560
	Totale netto lasten	**-858**	**-152**	**2112**	**-187**
	Mutaties reserves	-25	-40	-2210	-20
	Resultaat begroting	**-883**	**-192**	**-98**	**-207**

Vraag: hoe ontstaan de verschillen?

Antwoord:

Is aangepast.

Voor de duidelijkheid het resultaat in de begroting van 2026:

Begroting 2026		
	2026	2027
Totaal Lasten		-33149
Totaal Baten		33076
Saldo van Baten en Lasten		-73

Op blz. 17 wordt de nieuw geïntroduceerde verslaglegging gedeeltelijk voortgezet: wel lasten en baten in gescheiden tabellen, maar wel met minnen voor de uitkomsten, die je een jaar geleden nog met een + zou noteren.

Het saldo wordt als positief neergezet, terwijl je dit saldo een jaar geleden negatief zou noemen.

Blz. 20, de tabel met de toeristenbelasting: nu wordt het resultaat negatief geduid, vorig jaar positief.

Op blz. 52 in de tabel “Overzicht geraamde inkomsten lokale heffingen zijn de inkomsten, zoals bv. OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing als positieve getallen aangeduid.

Vraag 2 blz. 10 en 11

Betekent het EHRM platform: het eHRM-platform= electronic Human Resource Management, een digitaal systeem dat HR-processen, medewerkers en tecnnologie centraliseert?

Antwoord:

Ja, dat klopt. Met het eHRM-platform bedoelen we AFAS, het nieuwe digitale systeem voor personeelszaken. Per 1 januari 2027 stapt de gemeente over van Motion naar AFAS.

In dit systeem worden personeelsgegevens en zaken zoals verlof, verzuim en salarisadministratie op één plek bijgehouden. Medewerkers kunnen er zelf bijvoorbeeld verlof aanvragen en hun loonstrook bekijken. Dit maakt de personeelsadministratie eenvoudiger en overzichtelijker.

Vraag 3 blz. 10 en 11

Er wordt voor 2029 een last voor een bijdrage project Regiodeal genoemd. Wanneer is er zicht op bijdragen uit de Regiodeal?

Antwoord:
Dit betreft een bedrag die wij als gemeente beheren voor project regiodeal en uiterlijk 2029 uitkeren. Betreft een administratieve notering.

Opmerking blz. 13 Wat doen we in 2027?

Opmerkingen over “we werken verder” en “verbeteren”
Echte reden: er was nauwelijks samenwerking en er waren verscheidene deuren met een kruk aan 1-zijde, dus hoog tijd om het anders te gaan doen, wil er sprake zijn van samenwerking.
We gaan er vanuit dat de na de “heidag” in Leeuwarden ingestelde werkgroepen de samenwerking binnen het bestuur = college, raad en organisatie op adequate wijze vorm gaan geven en tot een succes maken.

Vraag 4 m.b.t. hoofdstukjes op blz. 14, 15, 16, 18 en 19.
Hier wordt vermeld dat er zaken niet goed aansluiten (toeristisch beleid), het horecabeleid is verouderd, er bestaat onduidelijkheid van ondernemers, aantal klachten en doorlooptijd van vragen niet (goed) inzichtelijk. Echter er worden geen specifieke punten/problemen benoemd. Je moet eerst redenen/argumenten kennen waarom er veranderingen en welke veranderingen er moeten komen.
Vraag 4 a: kunnen de onder deze genoemde items op deze bladzijden ook concrete tekortkomingen worden benoemd?
Antwoord:
Politieke vraag.
Vraag 4 b: Welke knelpunten uit het huidige horeca beleid zijn op dit moment bekend en hoeveel aanvragen lopen hierop vast ?
Antwoord:
Aantal knelpunten is in beeld, maar moeten nog meer inventariseren. Als dat helder is, wordt u geïnformeerd. Loopt niet vast, blijven toekennen op bestaand beleid.

Vraag 5 blz. 21 Meer sporten en bewegen roept de vraag op hoe dan, want dit item is als jarenlang in begrotingen met goede voornemens benoemd. Gelukkig is een alinea de wens van de VVD ingevuld door een extra buurtsportcoach aan te stellen.
Vraag: welke argumenten zijn precies genoemd om daadwerkelijk invulling te geven aan deze wens? Ondersteuning van de huidige buurtsportcoach of zijn er nog extra activiteiten te introduceren, bv. door iedereen een Fit-test aan te bieden?

Politieke vraag.

Vraag 6 blz. 22 Sport
Is het al duidelijk op welke punten het Lokaal Spotakkoord niet actueel is en dat die punten aanpassing vragen?

Antwoord:
Nee, die zijn nog niet allemaal duidelijk.

Vraag 7 blz. 23 Samenleving en Cultuur
Zijn er in 2026 aanwijzingen dat er sprake is van enige discriminatie of van uitsluiting?

Antwoord:
Op dit punt werken we samen met de stichting Tumba. Meldingen komen hier of bij ons binnen. Er zijn bij ons geen meldingen binnen gekomen.

Vraag 8 blz. 24 en 25 Evenementen
In 2028 is een evenementenloket operationeel. Waarom zou zo iets niet eerder kunnen om de nu al ervaren regeldruk te reduceren?
Antwoord:
De evenementenvergunningverleners zijn alle dagen goed te bereiken, ook zonder afspraak. Dat heeft niets te maken met vermindering regeldruk. Als er echt sprake is van een evenementenloket vergunningverlening dan moeten we ook iets meer kunnen bieden en dat inregelen kost tijd, dus bijvoorbeeld samen met de provincie en/of RO.

Vraag 9 blz. 25 Onderwijs.
Onder “wat willen bereiken” staat bijna een standaard tekst die alle gemeenten kunnen hanteren.
Vraag m.b.t. “wat doen we in 2027” : weten we wat er dan niet goed gaat/mis is, zodat we specifiek acties kunnen doen en niet verzanden in standaard opmerkingen “we versterken de samenwerking”. Deze opmerking duidt dus op een te verbeteren samenwerking.
Antwoord:
De tekst voor onderwijs en kinderopvang beschrijft bewust de langetermijndoelen van het beleid, waaronder het verder uitwerken van een gezamenlijke visie op jeugd, onderwijs en ontwikkeling.

Vraag 10 blz. 26 Onderwijs.
In de tabel zijn veel items als “To do” opgenomen.
Zijn deze acties qua mankracht in te vullen?
Antwoord:
JA.

Vraag 11 blz. 27 Bibliotheek
Is er voldoende capaciteit in de bibliotheek om de invulling van Lees- en Leerhuis waar te kunnen maken? Of is er extra fte nodig?
Antwoord:
De begrotingstekst gaat uit van uitvoering binnen de bestaande subsidie- en organisatieafspraken. Extra fte is aan de bibliotheek.

Vraag 12 blz. 29 Exploitatie

Een argeloze lezer met enige boekhoudkundige kennis zal denken dat dit programma een positief saldo heeft: €1943 x 1000. Helaas moet we er een – voorzetten.

Antwoord:

Een plus bedrag betreft een nadeel, staat wel goed. Er zijn meer lasten dan baten, gemeente financiën staat er dan geen min bij.

Vraag 13 blz. 30 en 31 Sociaal Domein

Veel temen zoals: we willen dat, we ontwikkelen, we verbeteren, we versterken, we werken uit, we ondersteunen, we voorkomen, we passen aan, we werken samen, we zorgen er voor…..

Heel veel woorden zonder dat direct wordt ingevuld wat de kosten en inzet van deze activiteiten zijn. Wel wordt aangegeven dat de uitgaven op de begroting toenemen met €273.000 en in de tabel -met geruststellende uitgaven voor de jaren 2028,2029 en 2030- zijn ze ondergebracht onder de standaard begrotingsitems.

Vraag: Zijn er geen indicaties te geven wat de genoemde acties financieel betekenen?

Antwoord:

Hebben de tekst aangepast. De genoemde acties financieel kunt u terug vinden in de begroting van de dienst.

Vraag 14 blz. 36 Wonen en bouwen: vergunningsverlening

We verbeteren de vergunningsverlening. Dit vraagt inderdaad aanpassing. De procedure m.b.t. de Lytske Huskes in Hoorn is een voorbeeld van hoe het niet moet.

Vraag: kan er bij afwezigheid van een specialistische medewerker bij diens afwezigheid niet voor vervanging worden gezorgd, i.p.v. het proces met maanden te vertragen. Betrokkenen bij deze casus raken gefrustreerd en dan is er kans dat een particulier initiatief wordt afgeblazen.

Antwoord**:**

Ja dat kan en dat doen we ook, maar is soms ook lastig te vinden.

Vraag 15 blz. 38 Wonen en bouwen: wat mag het kosten?

Er wordt aangegeven: “bij woningbouwprojecten kijken we ook naar bijdragen van andere overheden, provinciale subsidies en rijksbijdragen.

Vraag: Zijn deze mogelijkheden substantieel?

Dezelfde vraag geldt voor klimaatadaptatie en water.

Antwoord:

Het verschilt erg per subsidieregeling of een initiatief ervoor in aanmerking komt en of het substantieel is. Het rijk en de provincie hebben dit jaar nieuwe subsidiepotten beschikbaar gesteld, de regelingen zijn nog niet onderzocht. Onderzocht moet worden welke initiatieven hiervan kunnen profiteren. Daar zullen we ons voor inspannen.

Vraag 16 blz. 39 Begroting Wonen en bouwen
Bijzonder dat de van overheidswege opgelegde introductie van de omgevingswet onze gemeente al €1,3 miljoen kost
Vraag: staat hier geen enkele compensatie tegenover?
Antwoord:
Via de gemeentefonds is er compensatie geweest. Het is bovendien een clustering van kostenposten.

Vraag 17 blz. 47 Bedrijfsvoering, Tabel met data.
Waarom Jaarrekening, Kadernota en 1e bestuursrapportage in 1 week behandelen, zowel in het geval van de Raadscommissie als de raadsvergadering? Is er geen spreiding mogelijk?
Antwoord:
De planning zal meegenomen worden in de gremia die hier over gaan.

Vraag 18 blz. 57 Forensenbelasting
Kloppen de zinsneden “De nieuwe eigenaar… eerder toeristenbelasting?
Als eigenaar op Terschelling woont, verhuurt hij/zij en int TB en draagt deze Tb af.
Antwoord:
Hier wordt de reden aangegeven waarom de inkomsten forensenbelasting stijgen. Dat wordt deels veroorzaakt door de verkoop van recreatiewoningen waar altijd toeristenbelasting voor werd afgedragen. De koper is vaak iemand die niet op Terschelling woont en daardoor belastingplichtig is voor de forensenbelasting. Dat veroorzaakt een verschuiving bij de inkomsten toeristenbelasting (-) en forensenbelasting (+).

Vraag 19 blz. 60 Leges dienstverlening
Voor het verlenen van een evenementenvergunning zijn de kosten hoger dan de leges.
Vraag: is het verschil substantieel? Zo ja, is er een efficiëntieslag mogelijk?
Antwoord:
Hier wordt o.a. gedoeld op de evenementenvergunning voor grotere evenementen. De evenementenvergunning is nu 1 gelijk tarief voor zowel grote evenementen als voor kleine lokale evenementen. Efficientieslag is politieke vraag.

Vraag 20 blz. 60. Afvalstoffenheffing
Voor de komende jaren wordt verwacht dat i.v.m. prijsverhogingen van Omrin het tarief van de afvalstoffenheffing met 2% zal doen stijgen.
Echter vrij recentelijk was er documentatie dat de prijzen t/m 2030 aanzienlijk hoger kunnen uitvallen. Is deze voorspelling niet meer aanwezig?
Antwoord:
Voor 2027 stijgt het tarief met 6% op basis van verwachting van de stijging die Omrin voorziet. Voor de jaren daarna is in deze begroting gerekend met een stijging van 2%. Het is onzeker hoe hoog de kosten zullen stijgen de komende jaren voor afvalverwerking.

Vraag 21 blz. 72 Belastingcapaciteit
Tabel 2030 landelijk gemiddelde. .274 moet vast 1274 zijn?
Antwoord:
Dat klopt hier moet staan 1.274

Vraag 22 blz. 74 Openbaar groen, wat mag het kosten?
Eiland Griend: wat doen we op Griend aan groenbeheer?
Antwoord:
Niets, maar we verzorgen de bevoorrading.

Vraag 23 blz. 76 Gebouwen: tabel.
In de tabel zijn de getallen voor alle jaren gelijk.
Vraag: is hier niet duidelijk welke de kostenontwikkeling zal zijn?
Antwoord:
In 2027 wordt gestart met een opstellen van een nieuw Gebouwenbeheerplan waarin de kostenontwikkelingen voor de komende jaren zal worden bepaald. Standaard volgen wij de systematiek van het gemeentefonds met constante prijzen vanaf 2028. Budgetten worden niet automatisch geïndexeerd. Mocht er meer budget nodig zijn dan wordt erbij u als Raad een verzoek ingediend voor de verruiming van het budget via een planning en control document.

Vraag 24 blz 7
Het structurele begrotingssaldo is in 2027 301000 euro positief, maar in 2028 €28000 negatief.
Vraag 24 a Kloppen + en- volgens het nieuwe stramien? Passen we aan.
Vraag 24b: Hoe komt dat en wat is nodig om vanaf 2028 het saldo wel positief te houden?

Antwoord:
Verdere uitwerking van 2028 volgt in de begroting 2028. Het betreft een gering bedrag.

Vraag 25 blz 8
Wat gebeurt er met het weerstand vermogen als de belangrijkste risico's zich gelijktijdig voor doen?
Antwoord:
Het weerstand vermogen is de technische berekening om te komen tot de reserve die je wil aanhouden. De Algemene reserve is het bedrag wat je echt hebt. De reserves zullen afnemen als er meerdere risico's tegelijkertijd werkelijkheid worden. Wij zullen passende oplossingen zoeken bij de ontstane problematiek.

De verder door uw gestelde vragen hebben voor het merendeel betrekking op alle nog door u te behandelen beleidsvoorstellen en zullen alsdan ook worden beantwoord.

Vraag 26 blz 9
Het positieve begrotingsresultaat wordt mede beïnvloed door hogere belasting opbrengsten.
Vraag: Mogen we er vanuit gaan dat de hogere belasting inkomsten structureel zijn?

Vraag 27 blz 19
In 2027 worden de regels voor kamperen aangepast.
Welke concrete knelpunten uit het huidige kampeerbeleid worden hiermee opgelost?

Vraag 28 blz 19
Wanneer krijgt de raad het nieuwe kampeerbeleid ter besluitvorming?

Vraag 29 blz 19
Wordt er bij de aanpassing van het kampeerbeleid ook gekeken naar uitbreiding?
Kwaliteitsverbeteringen verduurzaming van bestaande campings?

Vraag 30 blz 19
Hoe wordt voorkomen dat nieuwe regels leiden tot minder flexibiliteit voor bestaande ondernemers?

Vraag 31 blz 20, Toerisme.
Voor het toekomstperspectief is €25000 beschikbaar.
Vraag: Welke concrete producten/resultaten worden hiervoor verwacht en wanneer krijgt de raad deze voor besluitvorming?

Vraag 32
Bij het toekomstperspectief onderscheid gemaakt tussen: 1. toeristische groei, 2. Seizoen verbreding en 3. groei van het aantal verblijfsplaatsen.
Vraag: Hoe gaan we met deze mogelijkheden om?

Vraag 33
Zijn de economische effecten van het toerisme ook meegenomen op bijvoorbeeld werkgelegenheid, besteding en belasting opbrengsten in te schatten?

Vraag 34 blz 20
Voor nieuwe horeca en detailhandel is €30.000 beschikbaar.
Vraag: Welke concrete beleidsproducten worden hiervoor geleverd?

Vraag 35
Welke knelpunten uit het huidige horeca beleid zijn op dit moment bekend en hoeveel aanvragen lopen hierop vast ?

Vraag 36
Wordt in het nieuwe beleid ruimte geboden voor ondernemerschap en nieuwe concepten, of ligt de nadruk op regulering?

Vraag 37 blz 21/22
Wat is de financiële omvang van de onderhoudsachterstand van de sportaccommodaties?

Vraag 38 blz 18-20 Personeelshuisvesting (blz. 18–20)
Het tekort aan geschikte huisvesting voor personeel vormt voor veel ondernemers op Terschelling een steeds grotere belemmering voor hun bedrijfsvoering. We spreken al jaren over dit probleem, maar concrete oplossingen blijven achter.
Vraag 38 a: Welke maatregelen gaat het college in 2027 daadwerkelijk nemen om personeelshuisvesting mogelijk te maken?
Vraag 38 b: Is het college bereid om bestaande regelgeving kritisch tegen het licht te houden en meer ruimte te bieden voor huisvesting op of nabij bedrijfslocaties?
Vraag 38 c: Op welke termijn mogen ondernemers concrete resultaten verwachten?

Vraag 39 blz 18-20 Regeldruk voor ondernemers

In de begroting wordt gesproken over het actualiseren van beleid voor horeca, detailhandel en kamperen.
Nieuw beleid betekent in de praktijk echter niet automatisch minder regels of meer ruimte voor ondernemers.
Vraag 39 a: Kan het college toezeggen dat bij het opstellen van deze nieuwe beleidskaders niet alleen wordt gekeken naar wat er geregeld moet worden, maar nadrukkelijk ook naar welke bestaande regels kunnen verdwijnen?
Vraag 39 b: Is het college bereid om vermindering van regeldruk als expliciete doelstelling op te nemen?

Vraag 40 blz 9, 45-49 Gemeentelijke dienstverlening

De personeelsbegroting wordt voor 2027 met € 696.000 verhoogd ten opzichte van de eerdere raming, onder andere om de uitvoeringskracht te versterken.
Dat is een aanzienlijke investering van gemeenschapsgeld.
We investeren bijna zeven ton extra in onze personeelsbegroting. Dat kan noodzakelijk zijn**.**
Vraag 40 a: Wat krijgen de inwoners en ondernemers van Terschelling daarvoor terug?
Vraag 40 b: Wanneer merken de inwoners en ondernemers dat de gemeente sneller, efficiënter en klantgerichter werkt?
Vraag 40 c: Welke concrete en meetbare verbeteringen in de gemeentelijke dienstverlening staan tegenover deze extra uitgaven?
Vraag 40 d: Kunnen inwoners en ondernemers bijvoorbeeld rekenen op kortere doorlooptijden van vergunningaanvragen, snellere beantwoording van vragen en een betere bereikbaarheid van ambtenaren?
Vraag 40 e: Is het college bereid hierover periodiek aan de raad te rapporteren?

Vraag 41 blz 9 Toeristenbelasting en economische draagkracht

De begroting is mede gebaseerd op een stijging van de belastingopbrengsten, waaronder de verhoging van de toeristenbelasting naar € 3,40.
Tegelijkertijd hebben toeristische ondernemers te maken met stijgende kosten en een kritischer wordende consument.
Vraag 41 a: Heeft het college onderzocht wat de gevolgen van de opeenvolgende verhogingen van de toeristenbelasting zijn voor de concurrentiepositie van Terschelling?
Vraag 41 b: Hoe wordt voorkomen dat de gemeente voor het sluitend houden van toekomstige begrotingen steeds afhankelijker wordt van verdere belastingverhogingen?

Vraag 42 blz 35-39 Woningbouw en uitvoeringskracht

Woningbouw wordt in de begroting opnieuw als een van de belangrijkste prioriteiten benoemd.
Toch blijft het voor veel jonge eilanders en werknemers bijzonder moeilijk om passende woonruimte te vinden.
Vraag 42 a: Kan het college concreet aangeven hoeveel nieuwe woningen in 2027 daadwerkelijk worden opgeleverd en hoeveel daarvan beschikbaar komen voor eilanders?
Vraag 42 b: Welke belemmeringen staan de realisatie momenteel in de weg?
Vraag 42 c: Welke daarvan kan de gemeente zelf wegnemen door procedures te versnellen of regelgeving te vereenvoudigen?

Vraag 43 blz 6-9 Ambities versus realisatie

In het voorwoord van de begroting erkent het college dat de ambities groot zijn, maar dat de uitvoeringscapaciteit van de gemeente beperkt is.
In de begroting worden opnieuw veel beleidsvoornemens, onderzoeken en nieuwe visies aangekondigd.
Er staan veel woorden in de begroting als ‘onderzoeken’, ‘ontwikkelen’, ‘versterken’ en ‘verbeteren’. Maar uiteindelijk wordt Terschelling niet beter van alleen nieuwe beleidsstukken. Wanneer gaan we de resultaten van al deze inspanningen daadwerkelijk terugzien?
Vraag 43 a: Hoe voorkomt het college dat de gemeentelijke organisatie vooral bezig blijft met het ontwikkelen van beleid, terwijl de daadwerkelijke uitvoering achterblijft?
Vraag 43 b: Kan het college aangeven welke concrete projecten in 2027 prioriteit krijgen en welke resultaten inwoners en ondernemers aan het einde van dat jaar mogen verwachten?